

10/676

T.B.M.M.
BARIŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 155
Tarih: 09-02-2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Ülkemizde yaygınlaşarak devam eden geçici personel rejiminin ücretler, örgütlenme ve toplu sözleşme hakları üzerindeki etkilerinin açığa çıkarılması, olumsuz etkilerin giderilmesi ve üretim faktörlerinin başında gelen emek kesiminin kaygılarını gidermeye yönelik yeni, alternatif, uluslar arası sözleşmelere ve insan hakları kriterlerine uygun istihdam biçimlerinin ortaya çıkarılması, geçici personel rejiminden kaynaklı mağdur olmuş vatandaşlarımızın mağduriyetlerini açığa çıkarıp bunları telafi etmenin yollarının ortaya çıkarılması amacıyla, Anayasanın 98. İhtüzüğün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

1-SELAHATTİN DEMİRTAŞ	DİYARBAKIR
2-GÜLTAN KIŞANAK	DİYARBAKIR
3-AYLA AKAT ATA	BATMAN
4-BENĞİ YILDIZ	BATMAN
5-AKIN BİRDAL	DİYARBAKIR
6-EMİNE AYNA	MARDİN
7-FATMA KURTULAN	VAN
8-HASİP KAPLAN	ŞIRNAK
9-HAMİT GEYLANİ	HAKKARİ
10-İBRAHİM BİNİCİ	ŞANLIURFA
11-M. NURİ YAMAN	MUŞ
12-MEHMET NEZİR KARABAŞ	BİTLİS
13-MEHMET UFUK URAS	İSTANBUL
14-OSMAN ÖZÇELİK	SİİRT
15-ÖZDAL ÜÇER	VAN
16-PERVİN BULDAN	İĞDIR
17-SEBAHAT TUNCEL	İSTANBUL
18-SEVAHİR BAYINDIR	ŞIRNAK
19-SIRRI SAKIK	MUŞ
20-ŞERAFETTİN HALİS	TUNCELİ

GEREKÇE

Ülkemizin yıllardır devam eden yapısal sorunlarından biri de, işsizlik ve yoksullukla mücadele etmek amaçlı doğru bir üretim, bölüşüm ve istihdam politikasının olmamasıdır. Geçmiş hükümetler tarafından uygulanan ekonomi politikaları, bu sorunları çözememiş ve bu sorun AKP hükümetleriyle birlikte daha da derinleşerek devam etmiştir.

Uygulanan ekonomi politikaları sonucunda ülkemizde yoksul sayısı 20 milyona yaklaşmış, resmi verilere göre işsizlik oranı tarihsel rekorlara ulaşmıştır. İşçi sendikalarına göre ise işsizlik oranı % 20'nin üzerine çıkmıştır. Bu durumda ortaya çıkan başka bir sorun ise, bu yoksulluk ve işsizlik durumuyla mücadele amaçlı ortaya çıkan istihdam biçimleri olmuştur.

Özellikle TEKEL işçileri olarak bilinen yaprak tütün işletmeleri çalışanlarının, eylemleriyle kamuoyunun yakından takip etme olanağı bulunduğu 4-C istihdam biçimi, emek sömürsünü derinleştirdiği iddiasıyla karşı çıkılan bir istihdam biçimi olarak öne çıkmaktadır.

Sendikaların belirlemiş olduğu açlık ve yoksulluk sınırlarının altında bir ücretle emeğin satın alınması anlamına gelen geçici personel rejimi, aynı zamanda herhangi bir iş güvencesi de içermemektedir. Sendikalaşma olanakları ve dolayısıyla da örgütlenme ve toplu sözleşme haklarından da mahrum olan bu geçici personel yasasına göre çalışanlar, en temel insan hakkı ve emeğin tarihsel kazanımı olan toplu örgütlenme ve hak arama hakkından da bizzat devlet tarafından mahrum bırakılmaktadır.

Sosyal devlet olmanın temel ilkelerinden biride vatandaşlarına aş, iş bulmak ve bunu yaparken de emeğin haklarına saygı göstermek gereğiyle, vatandaşlarına güvenceli iş ve haklarını talep edebilecekleri yasal zeminleri yaratmak ve uygulama özgürlüğü de sunmaktır.

TEKEL işçilerinin eylemleriyle beraber hükümetin 4-C geçici personel statüsünde yapmış olduğu değişiklik, yılda 10 aylık çalışma süresinin 11 aya çıkarılması olmuş

ve bunun dışında, bu çalışanların örgütlenme, toplu sözleşme ve kıdem tazminatı haklarında herhangi iyileştirici bir adım atmamıştır. Ücretlerde de yine yoksulluk sınırının altında bir rakamda ısrar edilmiştir. Çalışma süresinin 11 aya çıkarılması aynı zamanda kamuoyunda geçici personel rejiminin hükümet eliyle yaygın istihdam biçimi haline getirileceği kuşkularını da attırmıştır. Kamuda çalışan ve TEKEL işçileriyle beraber sayıları 34 bine ulaşması beklenen 4-C de çalışacak olanların, 657 sayılı devlet memurları yasasının istihdam biçimlerini belirleyen 4. maddesinin C fıkrasında da ifade edildiği gibi, ne işçi ne memur ne de sözleşmeli personel statüsünde bulunmamaktadırlar. Bu durum, çalışanlar düşük ücret ve kıdem tazminatsız çalıştırıldıkları ve sözleşmeleri her yıl yenilendiği için, bir geçici istihdam durumunu aşır, sürekli, ucuz ve kıdem tazminatsız çalıştırma anlamına gelen bir istihdam biçiminin de yolunu açmaktadır. Bu uygulamalar, ucuz ve yaygın istihdam biçiminin yaygınlaşmasına yönelik kaygıları daha da güçlendirmektedir.

Şu an sayıları 10 binleri bulan geçici personel statüsünde çalışanlara, sırada bekleyen Şeker Fabrikaları Özelleştirmeleri ve devam edecek diğer özelleştirmelerle beraber yenileri eklenecektir. Vatandaşlarımızda bu sayının katlanarak devam etmesi durumunda emekçinin hakkı olan insanca yaşam için gerekli ücret hakkı, sendika kurma ve toplu sözleşme gibi yaptırım kanallarının tamamen kapanacağı kaygısı hakimdir. Bunun özellikle hükümet eliyle teşvik ediliyor oluşu ayrıca sosyal devlet, hukuk devleti gibi olguları da kökünden zedeleyici bir rol oynamaktadır.

Hükümetin, ülkemizde yaşanan işsizlik ve yoksulluğun varmış olduğu yüksek boyutları, TEKEL işçilerinin eylemelerinden vazgeçmeleri için tehdit unsuru olarak kullanması, bu durumu düşük ücretle çalıştırma politikasının bir gerekçesi yapması, işsizliği ve yoksulluğu önleyici politikalar geliştirmemesi mevcut krizi daha da derinleştirmektedir. Bu krizin aşılması amacıyla yapılacak çalışmaların tespiti için meclis araştırması açılması elzemdir.